

Háázinu – Utolsó figyelmeztetés

Háázinu hetiszakasz tartalma האזינו

Hetiszakaszunk – Háázinu (5Mózes 32:1-52.) – a Tóra utolsó előtti szakasza, Mózes hatyúdalát tartalmazza. A lírai költemény formájában előadott „utolsó figyelmeztetés” nyomatékosan kéri a zsidó népet, maradjon hű az isteni Tórához a vezér halála után is. Röviden, pár mondatban felvázolja a zsidó nép történetét, Isten segítségét, és leírja, milyen szörnyű lesz a büntetés, ha hátat fordítanak Istennek és Tórájának. A szakasz azzal végződik, hogy Isten felszólítja Mózeset, menjen fel a Nebó hegyére, ahol meg fog halni. Ezelőtt még azonban, a következő szakaszban, megáldja Izraelt.

Háázinu („Figyeljetek”) hetiszakaszának nagyobbik része egy hetvensoros „dal”, amelynek szövegét Mózes földi életének utolsó napján megismerteti a néppel.

Eget és földet tanúnak hívva **Mózes** buzdítja a népet: „**Emlékezzél az ősidőkre / Gondolj annyi nemzedék éveire / Kérdezd atyádat és ő elmondja neked / Véneidet és ők elbeszélnek neked**”, hogy Isten „**A pusztaság országában találta meg**” Jákob ivadékait, akiket azután néppé tett, saját népévé választotta őket, és egy bőséggel termő országot hagyományozott rájuk. – **5Mózes 32:1–14.**

A **Dal** azonban a bőség csapdáira is felhívja a figyelmet: „**És meghízott Jesurun és kirúgott / Meghíztál, meghajjasodtál, megkövéredtél / És elhagyta Istenét, aki alkotta őt / És nem becsülte meg üdvössége szikláját**” – valamint azokra a bekövetkező szörnyű szerencsétlenségekre, amelyeket összességükben **Mózes** úgy fogalmaz meg,

hogy az **Örökkévaló** elrejtje az arcát népe elől. – **5Mózes 32:15–35.**

Végül azonban, ígéri **Mózes**, az **Örökkévaló** megbosszulja majd szolgáinak kiontott vérért, és engesztelést ad országának és népének. – **5Mózes 32:36–43.**

A **pársá** azzal fejeződik be, hogy Isten utasítja **Mózeset**, menjen fel a **Nebó** hegyére, ahonnét, mielőtt meghalna, még végigtekintethet az **Ígéret Földjén**. „**Csak túlhanról láthatod az országot, de oda be nem mégy, abba az országba, amelyet Én Izráel fiainak adok.**” – **5Mózes 32:48–52.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Glitzenstein rabbi: FigyeljeteK

Mózes a halála előtt az utolsó figyelmeztetést egy lírai költeményben hagyta meg a népnek. Így kezd: „**FigyeljeteK egek, hadd szóljak és hallja meg a föld szám szózatát. Permetezzék, mint az eső tanításom, hulljon, mint a harmat szózatom,**”

Ha figyeltünk, láttuk, hogy két hasonlatot használ: eső és harmat. **Izrael** népe kérte az **Örökkévalót**, adjon nekik jóra való szándékot, mely úgy hull, mint az eső. De az **Örökkévaló** azt válaszolta, inkább olyan a szándékotok, mint a harmat. A nép esőt, Isten harmatot akart. **Mi a különbség?** Mindkettő nedves pára, kondenzált gőz, ami a földön látható. A különbség az eredetük. Az eső úgy keletkezik, hogy a vízpára fölszáll az égbe, ott felhők képződnek belőle, majd az esőcseppek lehullanak. A harmat viszont a földön keletkezik a hőkülönbség miatt. Az eső ciklusa felemelkedéssel kezdődik, míg a harmat képződéséhez nem kell felemelkedés.

Ahogy a víz a földön felszáll és alászáll, úgy viselkedik a lélek is a szellemi világban. Sokszor mi emberek jól megvagyunk a testi szükségleteink kielégítésével, elégedetten itt a „**lenti**” világban, ami messzebb van Istentől. Aztán eljön egy olyan időszak, mikor vágyani kezdünk a felemelkedésre. Amikor szeretnénk közelebb kerülni az **Örökkévalóhoz**, és értelmesebb életre vágyunk. Ilyenkor a lelkünk felébred és az anyagi világ iránti lelkesedésünk elpárolog. A magasba emelkedünk, a szellemi világban felhővé válunk. Hamarosán cseppek alakulnak ki a szívünkben, amelyek felgyorsítják az **Isten** iránti szeretet elsőprő esőjének kialakulását, és a tóra tanításainak megtanulására, **micváinak** betartására ösztönöznek bennünket.

Mózes ismerve az ember ingatag természetét, tudta, hogy csak keveseknek sikerülhet folyamatosan a magasabb szellemi szférában maradni, ezért kérte az **Örökkévalótól**, hogy lelkesedésük és szándékuk úgy folyjék, mint az eső. Hogy **Isten** kegyelmet adjon az alacsonyabb szinteken is, ezzel emeljen magasabbra, így váltva ki a szeretet áradását.

De az **Örökkévaló** azt mondta, az igaz szándék nem jöhet fentről, mint az eső, hanem csak cseppeghet, mint a harmat. Az a földön keletkezik, és nem igényel felemelkedést. Isten azt mondta, megpróbál „**itt lent**” hatni a lelkünkre, függetlenül a tetteinktől. Ha azt látja, hogy tévelygünk, és le-tértünk a tóra útjáról, akkor nem várja meg, hogy a „**gőz**”ünk felemelkedjen, nem vár a bünbánatunkra, hanem először is felkelti bennünk a vágyat a jó cselekedetekre! És ilyenkor váratlanul azt érezzük, hogy szeretnénk közelebb kerülni a **Teremtőhöz**. Hirtelen megmagyarázhatatlan vágyat érzünk, hogy elmenjünk zsinagógába, hogy tórát tanuljunk, sábeszi gyertyát gyűjtsünk, vagy adományt adjunk. Ezek a késztetések spontán, belülről tűnnek fel, nem azért jönnek, mert valaki bíztat rá, hogy ezt tegyük. Ilyenkor úgy működünk, mint a harmat, mely istentől keletkezik, de saját természetétől fogva nem emelkedik fel. **Isten** megteremti bennünk a szándékot és a vágyat a jóra, és meghagyja nekünk a választást, hogy mit kezdünk vele. Ezt a lelkesedést felhasználhatjuk úgy is, hogy szellemi esőt csinálunk belőle. Ha ezt a felébredt szándékot meg is valósítjuk, és a jó cselekedetek gyakorlását tudatosan folytatjuk a spontán fellelkesülés elmúltával is, akkor válhatunk esővé, és ez az, amihez megkaptuk a lehetőséget. Másik választásunk lehet, hogy megvárjuk a következő harmathullást, a következő lelkes időszakot, anélkül, hogy a mostanit felhasználva egy pozitív körforgást indítanánk be. Szerintem nem kérdés, hogy melyiket válasszuk: teremtsünk szeretetből és jó cselekedetekből **isteni esőt**!

גמר חתימה טובה!

Rabbi Jonatan Sacks: Mózes lezárja a drámát

Amikor a szavak szárnyra kapnak, dallá modulálódnak. Ezt teszik itt a **Ha'azinu**-ban, amikor **Mózes**, a **halál angyalával** már a láthatáron, arra készül, hogy búcsút vegyen ettől az élettől. Még soha nem beszélt ilyen szenvedélyesen. Nyelvezete élénk, sőt erőszakos. Azt akarja, hogy utolsó szavai soha ne merüljenek feledésbe. Bizonyos értelemben már negyven éve hangoztatja ezt az igazságot, de ilyen érzelmesen még soha. **Ezt mondja:**

Hallgassatok, egek, hogy beszélhessek, Föld, halljátok meg szájam szavait... A Szikla, az Ő cselekedetei tökéletesek, Mert minden útja igaz. Hűséges Isten, aki nem vétkezik, Igaz és egyenes Ő. Ő nem romlott; a hiba az Ő gyermekeiben van, Egy elferdült és eltorzult nemzedékben. Így fizetitek meg Istennek? Hálátlan, bölcs emberek? Nem Ő a ti Atyátok, a ti Mesteretek? Ő teremtett és alapított titeket. (5Mózes 32:1-6)

Ne hibáztasd **Istent**, ha a dolgok rosszul mennek. Ezt **Mózes** is szenvedélyesen érzi. Ne higgyük - mondja -, hogy **Isten** azért van, hogy minket szolgáljon. Azért vagyunk itt, hogy **Őt** szolgáljuk, és rajta keresztül áldássá váljunk a világ számára. **Isten** egyenes; mi vagyunk azok, akik bonyolultak és ön-ámítóak vagyunk. **Isten** nem azért van ott, hogy felmentsen minket a felelősség alól. **Isten** az, aki felelősségre hív minket.

Ezekkel a szavakkal **Mózes** lezárja azt a drámát, amely **Ádámmal** és **Évával** kezdődött az **Édenkertben**. Amikor vétkeztek, **Ádám** a nőt hibáztatta, a nő pedig a kígyót. Így volt ez, amikor **Isten** elkezdte a teremtést, és így van ez még a huszonegyedik századi világi időben is.

Az emberiség története nagyrészt a felelősség elől való menekülés volt. A bűnösök változnak. Csak az áldozattá válás érzése marad meg. Nem mi voltunk. A politikusok voltak. Vagy a média. Vagy a bankárok. Vagy a génjeink. Vagy a szüleink. Vagy a rendszer, legyen az **kapitalizmus**, kommunizmus vagy bármi a kettő között. Leginkább a többiek hibája, azoké, akik nem olyanok, mint mi, hitetlenek, a **Sátán fiai**, a **sötétség gyermekei**, a **megváltatlanoké**. A történelem legnagyobb emberiség elleni büntetének elkövetői meg voltak győződve arról, hogy nem ők voltak. Ők „**csak parancsot teljesítettek**”. Ha minden más kudarcot vall, hibáztassuk **Istent**. És ha nem hiszel Istenben, hibáztasd azokat, akik hisznek. Embernek lenni annyi, mint menekülni a felelősség elől.

Ez az, ami a judaizmust megkülönbözteti. Ez az, ami miatt egyesek csodálják a zsidókat, mások pedig gyűlölik őket. A judaizmus ugyanis **Isten felhívása az emberi felelősségre**. E hívás elől nem lehet elbújni, ahogyan **Ádám** és **Éva felfedezte**, amikor megpróbálták, és nem lehet elmenekülni, ahogyan **Jónás megtanulta a hal gyomrában**.

Amit **Mózes** mondott a nagy búcsúdalában, az így fogalmazható meg: „**Az én időm a végéhez közeledik. Az elmúlt hónapban, amióta elkezdtem ezeket a beszédeket, ezeket a dévárimokat, megpróbáltam elmondani nektek a legfontosabb dolgokat a múltatokról és a jövőtökről. Kérlek benneteket, hogy ne felejtsetek el ezeket**”.

„**A szüleitek rabszolgák voltak. Isten hozta el őket és titeket is a szabadságba**”. De ez **negatív szabadság** volt, **chofes**. Azt jelentette, hogy nem volt senki, aki parancsolhatott volna nektek. Ez a fajta szabadság nem következmények nélküli, mert a hiánya olyan ízű, mint a **kovásztalan kenyér** és a **keserű füvek**. Évente egyszer egyél belőlük, hogy soha ne felejtsetek el, honnan jöttél, és ki hozott ki.

Rabbi Jonatan Sacks: Mózes lezárja a drámát

„De ne higgyétek, hogy a chofesh önmagában képes fenntartani egy szabad társadalmat”. Ha mindenki azt csinál, amit akar, az **anarchia lesz** az eredmény, nem pedig szabadság. A szabad társadalomhoz **cherutra** van szükség, arra a **pozitív szabadságra**, amely csak akkor jön létre, ha az emberek belsővé teszik az önkorlátozás szokásait, hogy az én szabadságomat ne a tiéd rovására, vagy a tiédet az enyém rovására vásárolják meg.

„Ezért tanítottam meg nektek mindezeket a törvényeket, ítéleteket és jogszabályokat”. Ezek nem önkényes szabályok. Egyik sem azért létezik, mert **Isten** szeret törvényeket adni. **Isten** törvényeket adott az anyag struktúráinak - törvényeket, amelyek létrehozták a hatalmas, csodálatos, szinte felfoghatatlan világegyetemet. Ha **Istent** csak az érdekelné, hogy törvényeket adjon, akkor azokra a dolgokra korlátozta volna magát, amelyek engedelmeskednek ezeknek a törvényeknek, nevezetesen az elme nélküli anyagra és a szabadságot nem ismerő életformákra.

„A törvények, amelyeket Isten adott nekem és én adtam nektek, nem Isten kedvéért léteznek, hanem a mi kedvünkért”. **Isten** szabadságot adott nekünk - a legkritikább, legdrágább, legmegfoghatatlanabb dolgot az életen kívül. De a szabadsággal felelősség is jár. Ez azt jelenti, hogy vállalnunk kell a cselekvés kockázatát. **Isten** nekünk adta a földet, de nekünk kell meghódítanunk. **Isten** adta nekünk a földeket, de nekünk kell felszántani, vetni és aratni. **Isten** testet adott nekünk, de nekünk kell ápolnunk és gyógyítanunk. **Isten** a **mi Atyánk**; **Ő** teremtett és alapított minket. De a szülők nem élhetik gyermekeik életét. Ők csak megmutathatják nekik, tanítással és szeretettel, hogyan kell élni.

„Amikor tehát a dolgok rosszul mennek, ne hibáztassátok Istent. Nem **Ő** romlott, hanem **mi vagyunk azok**. **Ő** egyenes; **mi vagyunk azok, akik néha torzak és csavarosak vagyunk**.”

Ez a **Tóra felelősségi etikája**. Ennél magasabbra még soha nem becsülték az emberi állapotot. Soha nem bíztak magasabb hivatást hús-vér halandó teremtményekre.

A **judaizmus** nem úgy tekint az emberre, mint egyes vallások, mint helyrehozhatatlanul romlott, az eredendő bűn által megfertőzött, Isten kegyelme nélkül jóra képtelen lényre. Ez a hit egy formája, de nem a miénk. Mi sem úgy tekintjük a vallást, mint az **Isten** akaratának való vak engedelmeskedést. Ez is a hit egyik formája, de nem a miénk.

Mi nem tekintjük az embereket, mint a pogányok, szeszélyes istenek játékszerének. És nem is tekintjük őket, mint egyes tudósok, pusztán anyagnak, egy gén módjának arra, hogy egy másik gént hozzon létre, az agy elektromos impulzusai által vezérelt vegyi anyagok gyűjteményének, amelyeknek nincs semmi különleges méltóságuk vagy szentségük, ideiglenes lakói egy értelmetlen világegyetemen, amely ok nélkül jött létre, és egy napon, ugyancsak ok nélkül, meg fog szűnni.

Hisszük, hogy **Isten képmása vagyunk**, szabadok, ahogyan **Ő szabad**, kreatívak, ahogyan **Ő kreatív**, Végtelenül kisebb és korlátozottabb léptékben létezőnk, hogy biztosak legyünk benne, de mégis **mi vagyunk** az egyetlen pont a tér visszhangzó kiterjedésében, ahol a világegyetem tudatára ébred önmagának, az egyetlen életforma, amely képes saját sorsát alakítani: választani, ezért szabad, ezért felelős. A judaizmus Isten felhívása a felelősségre.

Ami azt jelenti: **ne lásd magad áldozatnak**. Ne hidd, mint a **görögök**, hogy a sors vak és kérlelhetetlen, hogy sorsunk, amelyet egyszer már a **delphoi jósdá** felfedett, már **megpecsételődt**, **mielőtt megszülettünk volna** hogy **Laioszhoz** és **Oidipuszhoz** hasonlóan sorsunk végzetzerű,

Rabbi Jonatan Sacks: Mózes lezárja a drámát

bármennyire is igyekszünk szabadulni a sors kötelékei alól. Bizonyos mértékig különböző módon osztotta ezt **Spinoza**, **Marx** és **Freud**, a **zsidó származásúak** nagy triumvirátusa, akik **elutasították a judaizmust** és annak minden művét.

Ehelyett, mint **Viktor Frankl**, **Auschwitz túlélője** és **Aaron T. Beck**, a **kognitív viselkedésterápia társalapítója**, úgy gondoljuk, hogy nem az határoz meg minket, ami velünk történik, hanem az, hogy hogyan reagálunk arra, ami velünk történik. Ezt pedig az határozza meg, hogy hogyan értelmezzük a velünk történeteket. Ha megváltoztatjuk a gondolkodásmódunkat - amire az agy plaszticitása miatt képesek vagyunk -, akkor megváltoztathatjuk az érzéseinket és a viselkedésünket is. A sors soha nem végleges. Létezhet olyan, hogy gonosz végzés, de a bűnbánat, az ima és a szeretet elháríthatja azt. És amit egyedül nem tudunk megtenni, azt együtt megtehetjük, mert hisszük, hogy „**nem jó az embernek egyedül lenni**”. (1Móz 2:18)

A zsidók tehát a bűntudat erkölcsét fejlesztették ki a görögöké, a szégyen erkölcse helyett. A bűnösség erkölcse éles különbséget tesz a személy és a tett, a bűnös és a bűn között. Mivel nem teljesen az határoz meg bennünket, amit teszünk, van bennünk egy mag, amely érintetlen marad - „**Istenem, tiszta a lélek, amit adtál nekem**” -, így bármilyen rosszat is tettünk, megbánhatjuk és megbocsátást nyerhetünk. Ez megteremti a remény nyelvét, az egyetlen olyan erőt, amely elég erős ahhoz, hogy legyőzze a kétségbeesés kultúráját.

A reménynek ez az ereje, amely mindig akkor születik, amikor **Isten** szeretete és megbocsátása emberi szabadságot és felelősséget szül, tette a **judaizmust** azzá az erkölcsi erővé, amely mindig is volt azok számára, akiknek az elméje és a szíve nyitott. De ez a remény - mondja **Mózes** olyan szenvedéllyel, amely még mindig megperzsel bennünket, valahányszor újból rálépünk - nem csak úgy megtörténik. Meg kell érte dolgozni és meg kell nyerni. Ezt csak úgy lehet elérni, ha nem hibáztatjuk **Istent**. Ő nem romlott. A hiba bennünk, az Ő gyermekeiben van. Ha egy jobb világra törekszünk, nekünk kell megteremtenünk. **Isten** tanít minket, inspirál minket, megbocsát nekünk, amikor elbukunk, és felemel minket, amikor elesünk, de nekünk kell megteremtenünk. Nem az változtat meg minket, amit Isten tesz értünk, hanem amit mi teszünk Istenért.

Az **első emberek akkor vesztették el a paradicsomot**, amikor **el akartak bújni a felelősség elől**. Mi csak akkor nyerhetjük vissza, ha vállaljuk a felelősséget, és a vezetők nemzetévé válunk, akik tisztelik és teret engednek azoknak, akik nem olyanok, mint mi. Az emberek nem szeretik azokat, akik emlékeztetik őket a felelősségükre. Ez az egyik oka (**nem az egyetlen, az biztos**) a judeofóbiának az idők során. De nem azok határoznak meg minket, akik nem szeretnek minket. Zsidónak lenni azt jelenti, hogy az határozza meg, aki szeret minket.

A legmélyebb misztérium nem a mi **Istenbe** vetett hitünk, hanem **Isten** belénk vetett hite. Ez a hit tartson meg minket, amikor meghallgatjuk a felelősségre való felhívást, és vállaljuk a kockázatot, hogy begyógyítsuk egy sérült, de még mindig csodálatos világ néhány felesleges sebéét.

Egy vezetőnek bátornak kell lennie ahhoz, hogy vezessen, türelmesnek kell lennie ahhoz, hogy tanácskozzon, és bölcsnek kell lennie ahhoz, hogy tudja, mikor van itt az ideje mindegyiknek.

גמר חתימה טובה!

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

LXX. RÉSZ

Széfer Zmánim: Az idők könyve

A szombat szabályai

Ide tartozik 2 tevőleges, 3 tiltó, összesen 5 micvá:

1. A hetedik napi pihenés.
2. Az aznapi munkatilalom.
3. A büntetésvégre hajtás tilalma (bírószámára) ezen a napon.
4. A szombathatár elhagyásának tilalma.
5. Emlékezéssel kell megszentelni szombat napját.

1. fejezet

A szombati munkatilalom általános szabályai

A szombati munka bűne és büntetése

1.§. A munkától való hetednapi tartózkodás egy tevőleges parancsolat, ahogy írva van: „**A hetedik napon szünetelj.**” Aki tehát ezen a napon munkát végez, az megtagad egy tevőleges parancsolat, s egyszersmind áthág egy tiltót is, mivel írva van „**Ne végezz semmi munkát [ezen a napon].**”

Miféle következményekkel kell számolnia annak, aki ezen a napon munkát végez? Ha akaratlagosan és szándékosan tette, akkor kárét [égi halálbüntetés] vár rá; ha pedig cselekedetének tanúi is vannak, akik figyelmeztetik is, akkor kövezés általi halál a büntetése.

Ha pedig úgy végez munkát, hogy nem tudja, hogy törvényt sért vele, akkor **chátát** a [mindenki számára egyenlően] megszabott mértékű bűnáldozatot kell bemutatnia.

A törvényekben használatos meghatározások

2.§. Amikor a szombati törvényekben az „**aki megteszi, az felelős érte**” kifejezés használatos, akkor az vagy a kárétre, vagy tanúk és figyelmeztetés esetén a kövezésre, illetve véletlen esetén a bűnáldozatra utal.

3.§. Amikor az, „**aki megteszi, nem felelős**” kitételt alkalmazza a törvény, az azt jelenti, hogy az illető nem ítéltető sem kárétre, sem megkövezésre, sem áldozat bemutatására.

Mindazonáltal ez a cselekedet tilos szombaton. Ilyen esetben a tilalom rabbinikus eredetű, és biztonsági intézkedésként, a tiltott munkavégzés megelőzése érdekében léptették életbe. Az a személy pedig, aki szándékosan ilyen cselekedetet hajt végre, „korbácsütéseket” kap „**az engedetlenségéért**”. Hasonlóképpen, amikor az „**ezt nem szabad csinálni...**” vagy az „**ezt tilos szombaton cselekedni**” kifejezést használja a törvény, olyankor az az ember, aki szándékosan ilyen cselekedetet végez, „**korbácsütést kap az engedetlenségéért**”.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA 2025. ŐSZI NAGYÜNNEPI IMAREND

22.	hétfő	Erev Ros Hásáná	18,23	6,30	18,30	29.
23.	kedd	Ros Hásáná 1.	19,25	8,00	18,30	1.
24.	szerda	Ros Hásáná 2.	Vége : 19,23	8,00	18,45	2.
25.	csütörtök	Szlichot, Gedáljá böjtje	Vége: 19,06	6,30	18,30	3.
26.	péntek	Szlichot	18,15	6,30	18,15	4.
27.	szombat	Vájélech Sabbat Suvó	Vége: 19,17	8,00	18,00	5.
28.	vasárnap	Szlichot		7,00	18,15	6.
29.	hétfő	Szlichot		6,30	18,15	7.
30.	kedd	Szlichot		6,30	18,15	8.
1.	szerda	Szlichot MINCHA IMA: 13,00 EREV JOM KIPPUR	18,04	6,30	18,15	9.
2.	csütörtök	JOM KIPPUR MÁZKÍR: kb: 12,30 NILE: 18,00	vége: 19,07	8,00	18,00	10.
3.	péntek		18,00	7,00	18,00	11.
4.	szombat	HÁÁZINU	vége: 19,03	8,00	17,45	12.
5.	vasárnap			8,00	18,00	13.
6.	hétfő	EREV SZUKKOT	17,54	7,00	18,00	14.
7.	kedd	SZUKKOT 1.	18,57	8,00	18,00	15.
8.	szerda	SZUKKOT 2.	vége: 18,55	8,00	18,00	16.
9.	csütörtök	FÉLÜNNEP 1.		7,00	18,00	17.
10.	péntek	FÉLÜNNEP 2.	17,47	7,00	17,45	18.
11.	szombat	FÉLÜNNEP 3	vége: 18,49	8,00	17,30	19.
12.	vasárnap	FÉLÜNNEP 4.		8,00	17,45	20.
13.	hétfő	HOSÁNÁ RÁBÁ	17,41	7,00	17,45	21.
14.	kedd	SMINI ÁCERET MÁZKÍR KB.: 9,30 ESTE: Tórai körmenet	18,44	8,00	17,45	22.
15.	szerda	SZIMCHÁT TORÁ	vége: 18,42	8,00	17,45	23.
16.	csütörtök	ISZRU CHÁG		7,00	17,45	24.

לשנה טובה תכותבו !

Ismeretlen zsidók nyomában CXXXIX. Zsengeri Samu

Zsengeri Samu, Singer Sámuel (Pápa, 1840. október 18. – Budapest, 1924. március 21.) tanár, pedagógiai író, lapszerkesztő.

Édesapja Singer Manó pápai tanító, aki Schloss Salamon tanítóval együtt alapította az első pápai izraelita magániskolát (1818), és tanító volt akkor is, amikor Lőw Lipót főrabbiaként a városban élt (1846–1850); magyar honvédnek állt, és harcolt az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban. Édesanyja Krausz Julianna.

Iskoláit Pápán és Győrött végezte. Pesten az 1857-ben alapított Országos Izraelita Tanítóképző Intézetben tanítói képesítést szerzett és több település elemi iskolájában tanított. 1870-ben a fővárosba került s itt mint tanító, magántanulónként letette a gimnázium érettségi vizsgálatot, beiratkozott a pesti Magyar Királyi Tudományegyetem Bölcsészkarára, az egyetem sikeres elvégzése és középiskolai tanári képesítő vizsgáját követően doktorált (1878 – doktori-dolgozat: Lénárd és Gertrúd). – A budapesti ortodox zsidó polgári iskolában kezdett tanítani, rövidesen az iskola elismert igazgatója lett. Vezetése alatt kezdődött meg a tanítás az iskola új épületében, s lett az intézmény a magyarországi zsidó iskolák egyik legismertebbje (Budapest, Dob utca 35. – ma a Magyarországi Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség épülete).

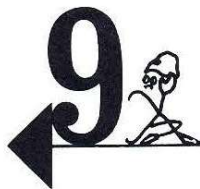
Az 1850-es évek végétől minden nevezetesebb tanügyi mozgalomban részt vett. Ekkor kezdett el publikálni, és amikor Pestre került, akkor több lap munkatársa lett (pl. Nemzeti Újság, Népinevelők Lapja, Néptanítók Lapja, Paedagogiai Szemle, Pesti Hírlap, Pesti Napló stb.). A zsidó felvilágosodás képviselőjeként az országos magyar (vagy német) nyelvű budapesti izraelita felekezeti hetilapjaiban a különböző csoportok diskurzusait segítette megjeleníteni mind az integrálódó zsidóság, mind pedig a magyar társadalom felé. (Lapszerkesztései: Ungarisch-jüdische Schulzeitungot; Népinevelés; Szombati Újság – a zsidó vallási, községi, társadalmi és közművelődési hetilap (1882–1883); a három nyelven megjelenő Látogatók Lapja; Magyar Újság tanügyi rovat.) – A Népinevelő- és Országos Tanítóegylet fejlesztésében, a Magyar Paedagogiai Társaság alapításában érdemes munkásságot fejtett ki. A Társaság alakuló ülésén (1892. január 5.) a társaság rendes tagjává választották.

A magyarországi neveléstörténetben jelentős érdemeket szerzett azzal, hogy Johann Heinrich Pestalozzi műveiből a pedagógiai szempontból legfontosabbakat magyarra fordította és saját kiadásában megjelentette azokat. Fordításaihoz kutatásokat végzett Pestalozzi életéről, munkásságáról. Magyarázta az írásokat, és bár indokolt újabb fordításokkal pontosabbá magyarítani Pestalozzi gondolatait, ám munkájával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a 19. század második felében kiteljesedett Pestalozzi magyarországi hatása. – Nemcsak fordító-értelmező munkája, de kapcsolata a zürichi Pestalozzianummal, segítette a svájci pedagógus megismerését, és a Magyar Pestalozzi című folyóirat megjelenését (1897–1914?), majd a rövid életű Magyar Pestalozzi Társaság megalakulását, működését (1902–1906?).

Forrás: (wikipedia)

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XXVI. rész

תרגיל 9

בתרגיל זה נ... ה... על

1. מאין המבנית של סטיה? – אנגליה.
2. מי לומד אולפון עבודה? – רוברטו.
3. זאת האחות – רוברטו? – כן.
4. זאת אישה יצחק? – לא, זאת אשה משה.
5. מי גר חפה? – תמר ואסתר.
6. מי הבדל? – של בן של חנה.
7. של מי הסיגריות? – סטיה.
8. זכורה מורה שרה? – כן.
9. הארץ – רוברטו בית? – לא, הם לא בית.
10. מריו עולה חדש ברזיל? – לא, הוא אולריוס.

תרגיל 10

בתרגיל זה הא הא הא הא

1. הבתים ברחה האורן קטנים? – לא, גאליס.
2. המבנית של משה טובה? – כן, טובה מאוד.
3. התמונות חדשות? – לא, חדשות.
4. התמונה יפה? – כן, יפה.
5. הספר מעניין? – כן, מעניין מאוד.
6. החצר של רוברטו יפה? – לא, יפה.
7. הסיגריות טובות? – לא, לא טובות.
8. הספרים מעניינים? – לא, לא מעניינים.

RECEPT-TÁR

Sütőtökös piskóta kardamomos csokiöntettel

Egy alap piskótarecept sütőtökkel felturbózva a csodaszép sárga szín érdekében, és hogy még puhább legyen a piskóta. Kerül rá egy kardamomos-csokis öntet és egy kis extra narancshéj, hogy igazi őszi-karácsonyi ízvilággal találkozz.

Hozzávalók:

- A piskótasához:
- 180 g sütőtök
- 130 g finomliszt
- 2 tk sütőpor
- 100 g kristálycukor
- 1 db narancs héja
- 2 db tojás
- 40 ml étolaj + a formához
- 1 tk vaníliaaroma
- A csokiöntethez:
- 100 g habtejszín
- 100 g étcsoki
- 2 tk őrölt kardamom
- 1 ek juharszirup
- 1 tk őrölt szerecsendió

Elkészítés:

A sütőtökös piskótahoz a sütőtököt meghámozzuk, felkockázzuk és lobogó vízben 20 perc alatt puhára főzzük.

Egy keverőtálban elkeverjük a lisztet a sütőporral, a cukorral és a reszelt narancshéjjal, majd hozzáadjuk a tojásokat, az olajat, a vaníliaaromát és a pépesített, főtt sütőtököt. Alaposan elkeverjük, hogy csomómentes legyen.

A tortaforma alját kibéleljük sütőpapírral, kevés olajjal kikenjük a forma szélét, majd beleöntjük a piskótatésztát. 180 fokon 55 perc alatt készre sütjük, majd hagyjuk 1 órát hűlni.

Elkészítjük a csokiszószot, amihez egy gyorsforralóban összemelegítjük a tejszínt, az étcsokit, a kardamomot, a juharszirupot és a szerecsendőt, majd hagyjuk hűlni.

Mikor kihűlt a piskóta, nyakon öntjük a csokiszósszal, reszelünk rá egy kis narancshéjat és indulhat is a nagy sütizés. Nagyon egyszerű, de villantós sütirecept minden alkalomra.

Forrás: (streetkitchen)

IMAIĐÓK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Okt. 03. – 2025. Okt. 10.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
03. péntek	7:00	18:00
04. szombat	8:00	17:45
05. vasárnap	8:00	18:00
06. hétfő	7:00	18:00
07. kedd	8:00	18:00
08. szerda	8:00	18:00
09. csütörtök	7:00	18:00
10. péntek	7:00	17:45

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
03. péntek	18:00	04. szombat	19:03
10. péntek	17:47	11. szombat	18:49

Poén sarok

A rendőr megállít egy részeg autóst, közben a gumibotjával fenyegetően hadonászik:

- 5000 Ft, és örüljön, hogy ennyivel megússza!

Erre a részeg: - Ne szórakozzon máán biztos úr, 5000 ezér a gumibotéér? Adja ide 500-ért és meg egyeztünk...

Zsinagógánkban a hagyományoknak megfelelően megtartottuk Jom Kipur ünnepét. A kántori feladatokat Aron Kalp főkántor végezte, aki Izraelből érkezett immár másodszorra hozzánk. Skajach!

Folytatás 2025.10.06. este 18:00 órakor Szukot, másnap reggel 8:00 órától.

לשנה טובה תכתבו

A 613 PARANCSOLAT

LXII.

Tiltó micvák

**„Nem éltetni”
a varázslót**

**„Varázsló(nőt)
ne hagyj élet-
ben”**

(2Mózes 22:17)

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt október 22.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuváros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla